

SAŽETAK PRESUDE

OSMANOĞLU I KOCABAŞ PROTIV ŠVICARSKE OD 10. SIJEČNJA 2017. GODINE ZAHTJEV BR. 29086/12

*Zahtjevom da njihove kćeri pohađaju mješovitu nastavu plivanja
švicarske vlasti nisu povrijedile pravo podnositelja na slobodu
vjeroispovijedi*

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su švicarski državljani koji imaju i tursko državljanstvo.

Podnositelj su odbili poslati svoje kćeri na obveznu nastavu plivanja u sklopu škole, navodeći da im njihova uvjerenja brane da dopuste svojoj djeci sudjelovanje u mješovitoj nastavi plivanja. Odjel za javno obrazovanje obavijestio ih je da riskiraju dobivanje maksimalne novčane kazne u iznosu od 1.000 švicarskih franaka ako njihove kćeri ne budu pohađale obveznu nastavu, budući da djevojčice još nisu bile u pubertetu i zbog toga ne mogu tražiti izuzeće od nastave.

Unatoč tome, kćeri podnositelja nisu pohađale nastavu plivanja. Posljedično, u srpnju 2010. godine podnositeljima je izrečena novčana kazna u iznosu od 350 CHF po roditelju i po djetetu (ukupno oko 1.292 eura) za postupanje protivno njihovoj roditeljskoj dužnosti. Podnositelji zahtjeva uložili su žalbu nadležnom sudu, koji je njihove zahtjeve odbio. Podnijeli su još jednu žalbu Saveznom sudu koja je odbijena uz obrazloženje da nije došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva na slobodu savjesti i uvjerenja.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 9. (pravo na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijedi) podnositelji su tvrdili da je zahtjev da svoje kćeri šalju na mješovitu nastavu plivanja bio protivan njihovim vjerskim uvjerenjima.

OCJENA SUDA

Sud je naveo da se predmet odnosio na pravo podnositelja zahtjeva da prakticiraju svoju vjeru. Također je naveo da odbijanje vlasti da izuzmu kćeri podnositelja zahtjeva od obvezne mješovite nastave plivanja predstavlja miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu vjeroispovijedi. Takvo miješanje bilo je propisano zakonom, s ciljem da se zaštititi učenike od bilo kojeg oblika socijalne isključenosti. Države uživaju značajnu diskreciju („slobodu procjene”) glede odnosa između države i vjere te važnosti koju treba pridati vjeri u društvu, osobito ako se ta pitanja pojavljuju u sferi podučavanja i državnog obrazovanja. I dok su se dužne suzdržavati od bilo kakve indoktrinacije, države su ipak slobodne osmisliti svoj školski nastavni plan i program sukladno svojim potrebama i tradicijama.

Sud je ocijenio da škola igra posebnu ulogu u procesu socijalne integracije, koja je važnija u odnosu na učenike stranog podrijetla; da je, s obzirom na važnost obveznog obrazovanja za

razvoj djece, izuzeće od određene nastave opravdano samo u izuzetnim okolnostima, u dobro definiranim uvjetima i imajući na umu jednakost postupanja prema svim vjerskim skupinama; te da činjenica da nadležna tijela dozvoljavaju izuzeća od nastave plivanja zbog zdravstvenih razloga pokazuje kako njihov pristup nije pretjerano rigidan.

Sukladno tome, interes djece za cjelovitim obrazovanjem koje im olakšava uspješnu socijalnu integraciju prema lokalnim običajima i načinu života, ima prednost pred željom roditelja da svoje kćeri izuzmu iz mješovite nastave plivanja. Sportski odgoj, čiji je sastavni dio bilo plivanje u školi koju su pohađala djeca podnositelja zahtjeva, bio je od posebnog značaja za razvoj i zdravlje djece. Cilj takve nastave nije bio samo u tome da djeca nauče plivati i da se bave fizičkim aktivnostima, nego da prije svega sudjeluju u toj aktivnosti sa svim ostalim učenicima, ne praveći iznimke zbog podrijetla djeteta ili vjerskih ili filozofskih uvjerenja roditelja. Štoviše, vlasti su podnositeljima zahtjeva ponudile vrlo fleksibilne mogućnosti: njihovim kćerima bilo je dopušteno da nose burkini tijekom nastave plivanja i da se presvuku u odsustvu dječaka. Navedeno bi omogućilo da se smanji učinak obveze pohađanja mješovite nastave plivanja na vjerska uvjerenja njihovih roditelja.

Drugi čimbenik koji treba uzeti u obzir je težina kazne izrečene podnositeljima zahtjeva. Novčane kazne (ukupno 1.400 CHF) koje su vlasti izrekle podnositeljima zahtjeva, nakon što su ih propisno upozorile, bile su razmjerne cilju kojem se težilo, naime, da se osigura da roditelji šalju svoju djecu na obvezna predavanja, što je bilo u njihovom vlastitom interesu: uspješna socijalizacija i integracija djece.

Što se tiče postupka koji je uslijedio u ovome predmetu, vlasti su bile objavile smjernice o rješavanju vjerskih pitanja u školama, u kojima su podnositelji zahtjeva mogli pronaći relevantne informacije. Mjerodavno tijelo upozorilo ih je na novčanu kaznu s kojom bi se mogli suočiti; nakon sastanka sa školskim tijelima i dva dopisa upućena podnositeljima zahtjeva, mjerodavno tijelo izreklo je novčane kazne propisane domaćim pravom, koje su podnositelji zahtjeva mogli osporiti pred sudovima. Na kraju pravičnog i kontradiktornog postupka sudovi su, u propisno obrazloženim odlukama, došli do zaključka da bi javni interes za praćenjem cjelokupnog školskog nastavnog plana i programa trebao prevladati pred privatnim interesom podnositelja zahtjeva da se njihove kćeri izuzmu od mješovite nastave plivanja. Podnositeljima zahtjeva, dakle, bio je dostupan postupak u kojem su mogli ispitati osnovanost zahtjeva za izuzeće za potrebe članka 9. Konvencije.

Sud je utvrdio da, dajući prednost obvezi djece da prate cijeli školski nastavni plan i program i njihovoj uspješnoj integraciji pred privatnim interesom podnositelja zahtjeva za dobivanjem izuzeća od mješovite nastave plivanja na vjerskim osnovama, domaća tijela nisu premašila značajnu slobodu procjene koja im je dana u ovom predmetu, a koja se odnosila na obvezno obrazovanje. Sud je stoga utvrdio da nije došlo do povrede članka 9. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.